

SAMUEL COLERIDGE-TAYLOR, KANTATA "A TALE OF OLD JAPAN"

(SAKMĖ APIE SENĄJĄ JAPONIJĄ)

Tekstas – Alfred Noyes, į lietuvių kalbą vertė Giedrius Prunskus

I.
Yoichi Tenko, the painter,
Dwelt by the purple sea,
Painting the peacock islands
Under his willow-tree:
Also in temples he painted
Dragons of old Japan,
With a child to look at the pictures -
Little O Kimi San.

Kimi, the child of his brother,
Bright as the moon in May,
White as a lotus lily,
Pink as a plum-tree spray,
Linking her soft arm round him
Sang to his heart for an hour,
Kissed him with ripples of laughter
And lips of the cherry flower.

Child of the old pearl-fisher
Lost in his junk at sea,
Kimi was loved of Tenko
As his own child might be,
Yoichi Tenko the painter,
Wrinkled and grey and old,
Teacher of many disciples
That paid for his dreams with gold.

II.
Peonies, peonies crowned the May!
Clad in blue and white array
Came Sawara to the school
Under the silvery willow-tree,
All to learn of Tenko!
Riding on a milk-white mule,
Young and poor and proud was lie,
Lissom as a cherry spray
(Peonies, peonies crowned the day!)
And he rode the golden way
To the school of Tenko.

Swift to learn, beneath his hand
Soon be watched his wonderland
Growing cloud by magic cloud,
Under the silvery willow-tree
In the school of Tenko:
Kimi watched him, young and proud,

I.
Tapytojas Yoichi Tenko,
Prie rožinės jūros krantų,
Povų salas dailiai tapė
Po mylimu gluosniu savu:
Taip pat ir šventyklose tapė
Drakonų grakščias figūras,
Jo darbą stebėjo mergaitė -
Mažoji O Kimi San.

Kimi, jo brolio dukrelė,
Ryški, kaip gegužės mėnuo,
Balta, tarsi lotoso žiedas,
Kaip pumpuras slyvos rausvos,
Jį švelniai ranka apkabinus
Jam džiugino širdį daina,
Juokaudama bučinius siuntė
Iš lūpų, rausvų kaip vyšnia.

Ji buvo dukra perlų žvejo,
Kurs jūroje dingo kadais,
O Tenko Kimi mylėjo
Kaip savąjį vaiką karštai.
Tapytojas Yoichi Tenko,
Raukšlėtas, susenęs visai,
Mokytinių daug jis turėjo,
O jie jam mokėjo už tai.

II.
Gegužę bijūnai žydi!
Vilkintis apsiaustu žydru
Sawara pas jį atvyko
Po gluosniu sidabriniu,
Visko jis išmoks iš Tenko!
Ant lyg pienas balto mulo,
Jaunas, vargšas, išdidus,
Lyg vyšnia gaivi žavus
(Juk šiandien bijūnai žydi!)
Aukso jodamas keliu
Į mokyklą jis atvyko.

Greitai mokės, jo ranka
Stebuklus ant drobės kūrė,
Augo tarsi debesis,
Po gluosniu sidabriniu
Jis mokykloj Tenko:
Kimi jį stebėjo vis,

Painting by the purple sea,
Lying on the golden sand
Watched his golden wings expand!
(None but Love will understand
All she hid from Tenko.)

He could paint her tree and flower,
Sea and spray and wizard's tower,
With one stroke, now hard, now soft,
Under the silvery willow-tree
In the school of Tenko:
He could fling a bird aloft,
Splash a dragon in the sea,
Crown a princess in her bower,
With one stroke of magic power;
And she watched him, hour by hour,
In the school of Tenko.

Yoichi Tenko, wondering, scanned
All the work of that young hand,
Gazed his kakemonos o'er
Under the silvery willow-tree
In the school of Tenko:
„I can teach you nothing more,
Thought, or craft, or mystery;
Let your golden wings expand,
They will shadow half the land,
All the world's at your command,
Come no more to Tenko.

*Lying on the golden sand,
Kimi watched his wings expand:
Wept. - He could not understand
Why she wept, said Tenko.*

III.
So, in her blue kimono,
Pale as the sickle moon
Glimmered thro' soft plum-branches
Blue in the dusk of June,
Stole she, willing and waning,
Frightened and unafraid, -
„Take me with you, Sawara,
Over the sea,“ she said.

Small and sadly beseeching,
Under the willow-tree,
Glimmered her face like a foam-flake

Jam betapant pajūry,
Aukso spindinčiam smėly
Skleidžiantis sparnus regėjo!
(Kas tą meilę besupras...
Lai nežino Tenko.)

Tapė jis medžius, gėles,
Jūrą, burtininko bokštą,
Štrichais aiškiais ir švelniais,
Po gluosniu sidabriniu
Mokykloje Tenko:
Jis dangun paleidžia paukštį,
O drakoną plukdo jūra,
Jis princesę karūnuoja,
Vienu magišku ypu;
O ji stebi nuolatos,
Mokykloje Tenko.

Yoichi Tenko sužavėtas
Rankos šios jaunos darbais,
Kakemonus¹ jo stebėjo
Po gluosniu sidabriniu
Mokykloje Tenko:
„Negaliu daugiau išmokyti,
Aš tapybos paslapčių;
Lai sparnai auksiniai skleidžias,
Pusę žemės lai apglėbs jie,
Bus pasaulis tavo valioj,
Nebegrįžk pas Tenko.

*Atsigulusi ant smėlio,
Kimi jo sparnus stebėjo:
Verkė. Nežinia dėl ko
Verkė, sakė Tenko.*

III.
Žydrų kimono apsilvilkus,
Blyški kaip sidabro mėnuo
Pro slyvų šakas ji slinko
Birželio žydroj sutemoj,
Kažko jinai troško ir vylės,
Bijojo, bet buvo drąsi, -
„Keliaukim kartu, Sawara,
Per jūras plačias, - tarė ji.

Mažas, liūdnai bemaldaujans,
Po gluosniu sidabriniu,
Jos veidas spindėjo lyg purlas

¹ Kakemono, dažniau kakejiku – vertikaliai išvyniojamas paveikslas, užklijuotas ant specialaus pagrindo, saugojimui susukamas į ritinėlius su mediniais voleliais viršuje ir apačioje, paprastai kabinamas ant sienos. Kakejiku menas populiarus japonų sienų puošyboje.

Drifting over the sea:
Pale as a drifting blossom,
Lifted her face to his eyes:
Slowly he gathered and held her
Under the drifting skies.

Poor little face cast backward,
Better to see his own,
Earth and heaven went past them
Drifting: they too, alone
Stood, immortal. He whispered -
„Nothing can part us two!”
Backward her sad little face went
Drifting, and dreamed it true.

„Others are happy,“ she murmured,
„Maidens and men I have seen;
You are my king, Sawara,
O, let me be your queen!
If I am all too lowly,“
Sadly she strove to smile,
„Let me follow your footsteps,
Your slave for a little while.“

Surely, he thought, I have painted
Nothing so fair as this
Moonlit almond blossom
Sweet to fold and kiss,
Brow that is filled with music,
Shell of a faery sea,
Eyes like the holy violets
Brimmed with dew for me.

„Wait for Sawara,“ he whispered,
„Does not his whole heart yearn
Now to his moon-bright maiden?
Wait, for he will return
Rich as the wave on the moon’s path
Rushing to claim his bride!
So they plighted their promise,
And the ebbing sea-wave sighed.

IV.
Moon and flower and butterfly,
Earth and heaven went drifting by,
Three long years while Kimi dreamed
Under the silvery willow-tree
In the school of Tenko,
Steadfast while the whole world streamed
Past her tow’rds Eternity;
Steadfast till with one great cry,
Ringing to the gods on high,

Klajojās virš jūros bangų:
Blyški kaip bekrintantis žiedas,
Ji pažvelgė jam į akis:
O jis ją glėby tvirtai laikė
Po skriejančiais debesimis.

Ji mielą veidelį pasuko,
Kad jis ją regėtų geriau,
O dangūs ir žemė stebėjo
Juos glaudžiant viens kitą arčiau.
Laimingas jisai sušnabždėjo -
„Išskirt mūsų nieks nepajėgs!“
Jos mielas veidas virpėjo
Tikėdamas tuo išties..

„Kiti juk laimingi“, - ji tarė,
„Mergaitės ir vyrai, žinau;
Tu mano karalius, Sawara,
O aš – karalienė, tačiau,
Jei to neverta kartais būčiau,“
Su šypsena tarė liūdna,
„Norėčiau pėdom tavo sekti,
Ir verge aš būčiau tava.“

Išties, jis pamanė, neteko
Paveikslo gražesnio tapyt,
Kaip žiedas migdolo naktį,
Kurs bučinį kviečia užmigt,
Jos antakiai muzika žėri,
Lyg kriauklė iš jūros gelmės,
O akys, tarytum žibuoklės,
Kurias man rasa pažymės.

„Palauki Sawaros“, - jis tarė,
„Jis trokšta visa širdimi
Mėnulio šviesumo mergelės.
Palauki, pakol jis sugrįš
Su turtais, lyg mėnuo auksiniais,
Ir nuotaką jis apkabins!“
Štai šitaip jie susižadėjo,
Po jūros bangų vilnimis.

IV.
Mėnuo, gėlės, spalvoti drugiai,
Žemė ir debesys sukos lėtai
Trejetą metų, o Kimi svajojo
Po gluosniu sidabriniu,
Mokykloje Tenko.
Visas pasaulis taip sukos lėtai
Lyg amžinybė slinko laikai;
Manė ji, kad iš aukštai
Sklindančiais dievų šauksmais,

Golden wings should blind the sky
And bring him back to Tenko.

Three long years and nought to say
“Sweet, I come the golden way,
Riding royally to the school
Under the silvery willow-tree
Claim my bride of Tenko;
Silver bells on a milk-white mule,
Rose-red sails on an emerald sea!”...
Kimi sometimes went to pray
In the temple nigh the bay,
Dreamed all night and gazed all day
Over the sea from Tenko.

Far away his growing fame
Lit the clouds. No message came
From the sky, whereon she gazed
Under the silvery willow-tree
Far away from Tenko!
Small white hands in the temple raised
Pleaded with the Mystery –
“Stick of incense in the flame,
Though my love forget my name,
Help him, bless him, all the same,
And... bring him back to Tenko!”

*Rose-white temple nigh the bay,
Hush! for Kimi comes to pray,
Dream all night and gaze all day
Over the sea from Tenko.*

V.
So, when the rich young merchant
Showed him his bags of gold,
Yoichi Tenko, the painter,
Gave him her hand to hold,
Said, “You shall wed him, O Kimi”
Softly he lied and smiled -
“*Yea, for Sawara is wedded!*
Let him not mock you, child.”

Dumbly she turned and left them,
Never a word or cry
Broke from her lips' grey petals
Under the drifting sky:
Down to the spray and the rainbows,
Where she had watched him of old
Painting the rose-red islands,
Painting the sand's wet gold.

Aukso suplasnos sparnai
Ir jis grįš pas Tenko.

Laukė ji trejus metus
„Aukso ateinu keliu,
Lyg karalius aš skubu
Po gluosniu sidabrinu
Nuotakos iš Tenko;
Baltas mulas su varpeliais,
Burės rausvos, jūros žalios!“...
Kimi meldėsi kasryt
Toj šventykloj pajūry,
Jį sapnavo, žvelgė vis
Jūron, sakė Tenko.

Buvo jis kažkur toli,
O žinios negavo ji
Iš dangaus, kurian vis žvelgė
Po gluosniu sidabrinu
Iš ten, toli nuo Tenko!
Baltos rankos kilo vis
Ir maldavo paslapties -
„Kyla smilkalų ugnis,
Mano vardą jei pamirš,
Jam padėk, palaimink jį,
Sugrąžink pas Tenko!“

*Šventyklėlė pajūry,
Ša, štai meldžiasi Kimi,
Jį sapnuos, ir žvelgs tolyn
Jūron, sakė Tenko.*

V.
Kai jaunas, turtingas prekeivis
Jam gyrėsi aukso maišais,
Tapytojas Yoichi Tenko
Paspaudė jam ranką tvirtai,
Ir tarė: „Tekėk už jo, Kimi“,
Meluodamas su šypsena:
„Girdėjau, Sawara jau vedęs!
Neleisk tyčiotis iš savęs“.

Jinai apsisukus nuėjo,
Nė žodžio netarus daugiau,
Jos pilkosios lūpos tylėjo
Po debesiu pilko dangaus:
Nuėjo žemyn į pakrantę,
Kur ji jį stebėjo kadais
Tapantį rožinę salą
Smėlio auksinio krantais.

Down to their dreams of the sunset,
Frail as a flower's white ghost,
Lonely and lost she wandered
Down to the darkening coast;
Lost in the drifting midnight,
Weeping, desolate, blind,
Many went out to seek her:
Never a heart could find.

Yoichi Tenko, the painter,
Plucked from his willow-tree
Two big paper lanterns
And ran to the brink of the sea;
Over his head he held them,
Crying and only heard,
Somewhere, out in the darkness,
The cry of a wandering bird.

VI.
Peonies, peonies thronged the May
When in royal-rich array
Came Sawara to the school
Under the silvery willow-tree
To the school of Tenko!
Silver bells on a milk-white mule,
Rose-red sails on an emerald sea!
Over the bloom of the cherry spray,
Peonies, peonies dimmed the day;
And he rode the royal way
Back to Yoichi Tenko.

Yoichi Tenko, half afraid,
Whispered, "Wed some other maid;
Kimi left me all alone
Under the silvery willow-tree,
Left me," whispered Tenko,
"Kimi had a heart of stone!" -
"Kimi, Kimi? Who is she?
Kimi? Ah, the child that played
Round the willow-tree. She prayed
Often; and, whate'er I said,
She believed it, Tenko."

He had come to paint anew
Those dim isles of rose and blue,
For a palace far away,
Under the silvery willow-tree -
So he said to Tenko;
And he painted, day by day,
Golden visions of the sea.
No, he had not come to woo;
Yet, had Kimi proven true,

Nugrimzdo į savo svajones,
Trapias lyg vaiduoklis - gėlė,
Ilgai vieniša ji klajojo
Po tamsią pakrantę nakties;
Vidurnaktį ji pasiklydo,
Ir verkė apleista, akla,
Jos daugelis leidos ieškoti,
Bet niekas nerado, deja.

Tapytojas Yoichi Tenko
Nuo gluosnio nuėmęs nūnai
Du popieriaus plono žibintus
Prie jūros nubėgo skubiai;
Aukštai laikė juos jis iškėlęs,
Ją šaukė, bet buvo girdėt
Tik paukščio paklydusio klyksmas
Atsklindantis iš nakties.

VI.
Gegužę bijūnai žydi,
Su karališka palyda
Grįš Sawara į mokyklą
Po gluosniu sidabriniu
Į mokyklą Tenko!
Baltas mulas su varpeliais,
Burės rausvos, jūros žalios!
Vyšnių žydingių purslais,
Vien bijūnai kvapą skleis;
Jis karališkai ateis
Vėl pas Yoichi Tenko.

Yoichi Tenko, kiek sutrikęs,
sušnabždėjo: „Veski kitą;
Kimi juk mane paliko
Po gluosniu sidabriniu“,
Taip kalbėjo Tenko,
„Jos širdis lyg iš akmens!“ -
„Kimi? Kas tokia jinai?
A, tas vaikas, kuris žaidė
Čia po gluosniu. Meldės ji
Gan dažnai ir ką sakiau jai,
Tuo tikėjo, Tenko.“

Jis atvyko nutapyt
Tas salas žydrai rausvas,
Rūmų tolimų valdovui,
Po gluosniu sidabriniu -
Taip jis sakė Tenko;
Tapė jis diena dienanon,
Jūros atspindžius gelsvus.
Ne, atvyko ne viliot;
Liko Kimi jo širdy,

Doubtless he had loved her too,
Hardly less than Tenko.

Since the thought was in his head,
He would make his choice and wed;
And a lovely maid he chose
Under the silvery willow-tree.
“Fairer far,” said Tenko.
“Kimi had a twisted nose,
And a foot too small, for me,
And her face was dull as lead!”
“Nay, a flower, be it white or red,
Is a flower,” Sawara said!
“So it is,” said Tenko.

VII.

Great Sawara, the painter,
Sought, on a day of days,
One of the peacock islands
Out in the sunset haze:
Rose-red sails on the water
Carried him quickly nigh:
There would he paint him a wonder,
Worthy of Hokusai.

Lo, as he leapt o’er the creaming
Roses of faery foam,
Out of the green-lipped caverns
Under the isle’s blue dome,
White as a drifting snow-flake,
White as the moon’s white flame,
White as a ghost from the darkness,
Little O Kimi came.

“Long I have waited, Sawara,
Here in our sunset isle,
Sawara, Sawara, Sawara,
Look on me once, and smile;
Face I have watched so long for,
Hands I have longed to hold,
Sawara, Sawara, Sawara,
Why is your heart so cold?”

Surely, he thought, I have painted
Nothing so fair as this
Moonlit almond blossom
Sweet to fold and kiss...
“Kimi,” he said, “I am wedded!
Hush, for it could not be!”
“Kiss me one kiss,” she whispered,

Jis mylėjo ją tikrai,
Ne mažiau nei Tenko.

Bet apniko jį mintis,
Apsisprendė, vedė jis;
Tuokės mergina šauni
Po gluosniu sidabriniu.
„Puikiai“, - tarė Tenko.
„Kimi nosis kiek kreiva,
ir pėdutė per maža,
Nuobodus veidelis!“
„Baltas, rausvas – žiedas liks
Žiedu“, - Sawara sakys.
„Taigi“, - tarė Tenko.

VII.

Sawara, tapytojas didis
Ieškojo diena po dienos,
Saulėlydžio prieblandoje skendint
Fantastiškos povų salas:
Ir rausvosios burės jį nešė
Prie šitos salos neramiai:
Tenai jis stebuklą nutapė,
Kurs vertas paties Hokusai².

Kai tik jis į krantą išlipo
Ir peržengė jūros putas,
Iš urvo žaliai apauginto
Po aura salelės melsva,
Balta tarsi sniego žiupsnelis,
Balta, kaip mėnulio liepsna,
Balta, kaip tamsybių vaiduoklis,
Atėjo O Kimi San.

„Ilgai tavęs laukiau, Sawara,
Šioj saulės gaisų saloje,
Sawara, Sawara, Sawara,
Šypsokis, pažvelk į mane;
Tas veidas, kurio šitaip laukiau,
Ranka, kur mane apkabins,
Sawara, Sawara, Sawara,
Ko šalčiu alsuoja širdis?“

Išties, jis pamanė, neteko
Paveikslo gražesnio tapyt,
Kaip žiedas migdolo naktį,
Kurs bučinį kviečia užmigti,
„O, Kimi“, - jis tarė, - „aš vedęs!
Tylėk, taip negali įvykt!“
„Tik kartą mane pabučiuok“, -

² Kacuška Hokusajis (1760-1849) – profesionalus japonų dailininkas ir grafikas, priklausantis ukijo-e meno mokyklai.

“Me also, even me.”

Small and terribly drifting
Backward, her sad white face
Lifted up to Sawara
Once, in that lonely place.
White as a drifting blossom
Under his wondering eyes,
Slowly lie gathered and held her
Under the drifting skies.

“Others are happy,” she whispered,
“Maidens and men I have seen:
Be happy, be happy, Sawara!
The other - shall be - your queen!
Kiss me one kiss for parting”:
Trembling she lifted her head,
Then like a broken blossom
It fell on his arm. She was dead.

Ji tarė – „Mane, vienąsyk“.

Maža ir trapi ji pasuko
Išbalusį veidą į jį,
Pakėlė akis į Sawarą
Kaip ten kažkada pajūry.
Kai baltą, kaip virpantį žiedą
Stebėdamas ją akimis,
Ją gulinčią rankomis laikė
Po slenkančiais debesimis.

„Kiti juk laimingi“, - ji tarė,
„Mergaitės ir vyrai, žinau;
Tad būki laimingas, Sawara!
Kita karaliene bus tau!
Tik bučinį išsiskyrimui...“:
Galva jos pakilo darsyk,
Ir tarsi žiedelis nuvytęs
Ji mirė jo rankų glėby.